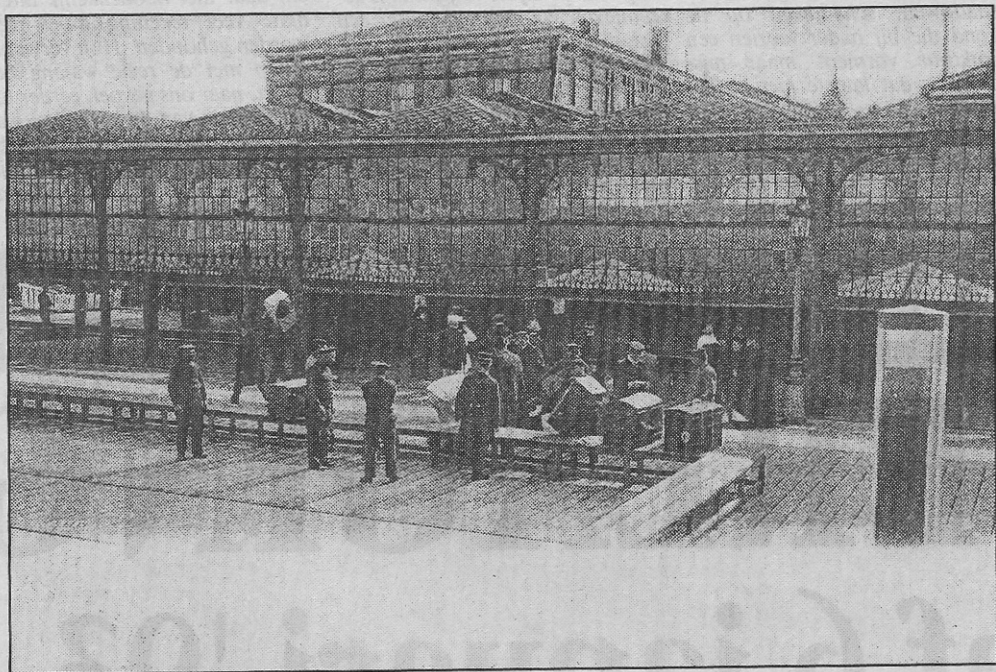

Douaniers

De douanekontrolle in het Kaai-station. (circa 1904)

Nooit is er zoveel gesproken geweest over de douane en de douaniers als thans met het openstellen van de grenzen.

Vroeger waren de douaniers half-militairen, men zag dit aan hun kakki uniform. Veel van deze douaniers droegen overal en altijd hun uniform, terwijl de meeste uniform-dragers van nu nog enkel hun uniform in dienstverband willen dragen.

De oude tolbeambten konden histories vertellen waar eenieder als naar echte avonturenverhalen zat te luisteren, want vroeger hadden de douaniers het niet gemakkelijk. Zo moesten konstant patrouilleren langs de duinen en de zee, op zoek naar mogelijke smokkelvaartuigen.

Vóór 1914 vertrokken er iedere nacht in weer en wind, steeds op een ander uur, twee man langs de duinen naar Blankenberge en vanuit Blankenberge vertrok dan omgekeerd een twee man sterke patrouille naar Oostende. De tolbeambten ontmoetten elkaar dan in een schuilhok in De Haan. Daar moesten ze elkaars aanwezigheidsboek ondertekenen, als bewijs dat ze er geweest waren. Maar het is wel vaker gebeurd dat die patrouilles, in de potdikke mist mekaar misliepen of zelfs het schuilhok niet vonden. Zo'n tocht, heen en terug door het zand en soms in ijzige kou of

striemende regen, was zeker geen pleziertje. Als de tolmannen onderweg smokkelaars konden vatten, waren ze dan ook onverbiddeijk.

Er werd er niet naast geschoten

In de memoires van de grote avonturier Eugène Vidocq, die later hoofd werd van de Franse Sécurité, komt er een passage voor over zijn verblijf van 1795 in Oostende. Hij vertelt hoe hij tijdens dat bezoek mee was gegaan met een groep smokkelaars, volgens hem waren er 47, die in de duinen op een smokkelvaartuig lagen te wachten. Ze zouden tonnen jenever en tabak aan wal brengen. Toen het schip in zicht kwam, werd een afgerichte hond -een echte *newfoundlander*- in zee gestuurd. De hond kwam terug met een touw waaraan een hele reeks jenevertonnen waren vastgemaakt. Na enkele tochten doorheen het water en na het opladen van de smokkelwaar werden de smokkelaars echter plots beschoten door een grote groep douaniers. De strijd was hevig, want de smokkelaars hadden pistolen en geweren. Twee van hen vonden de dood. Vidocq schrijft dat hij ziek van het strand was teruggekomen en dat hij geen zin meer had om nog aan de tweede tocht deel te nemen.

Wij kennen douaniers natuurlijk enkel van de gewone grenskontroles of van de controles van reizigers en goederen voor of na de overvaart van of naar Engeland.

Eigen wereldje

Maar vroeger zag men wel eens een douanier op het Oosterhoofd wandelen als er een maaltboot binnenvoer, om te zien of er geen pakjes overboord gegooid werden die dan zouden blijven drijven en die later door een *jolleman* opgevisst zouden worden.

In feite vormden de tolbeambten een wereldje op zichzelf. Wegens hun barslechte uurrooster en het wantrouwen dat vele burgers tegen hen hadden, maakten ze zelden of nooit deel uit van het gewone maatschappelijk leven.

Verzamelaars van prentkaarten weten dat het maar zelden gebeurt dat men een kaart van douaneposten aantreft, tenzij het om kleine grensdorpen gaat. Toch vond ik een kaart met de controle aan de inschepingskaai in Oostende en een van de toen nog maar pas gebouwde „entrepôt” met douanekantoor in 1905.

De nieuwe pakhuizen met douanekantoor. (circa 1905)